

Relacja z XXXIV Pielgrzymki KIK-ów na Jasną Górę oraz ze spotkania Prezesów (07.06.2014 r.)

Pielgrzymka.

Już po raz 34. przed cudownym obrazem Jasnogórskiej Pani zebrali się członkowie z 20. Klubów Inteligencji Katolickiej z całej Polski na tradycyjnej Pielgrzymce, by dziękować Bogu za kolejny rok pracy i prosić Go o umocnienie na dalsze lata działalności.

Program Pielgrzymki obejmował:

- Mszę św. w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej, koncelebrowaną przez Ks. Arcybiskupa Damiana Zimonia i kapelanów Klubów;
- Wykłady w Kaplicy Różańcowej:
prof. Andrzej Friszke: „*Rok 1989. Kluby Inteligencji Katolickiej na polskiej drodze do wolności*”;
o. dr Stanisław Łucarz SJ, kapelan krakowskiego KIK-u: „*Kościół jako wspólnota wspólnot i miejsce KIK-ów w tak rozumianym Kościele*”;
- Modlitwa i złożenie kwiatów pod pomnikiem Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego;
- Droga Krzyżowa na Wałach Jasnogórskich, którą poprowadził KIK Kraków, a po niej modlitwa i złożenie kwiatów pod pomnikiem Świętego Jana Pawła II.

Mszę św. z abp. Damianem Zimoniem koncelebrowali kapelani z kilku KIK-ów.

Zgromadzonych powitał o. Wojciech Dec, paulin. „Witam wszystkich, którzy biorą udział w 34. Pielgrzymce Klubów Inteligencji Katolickiej, serdecznie pozdrawiam kapelanów Klubów Inteligencji Katolickiej, wszystkich duszpasterzy, tych wszystkich, którzy te wspólnoty tworzą. Dziękujemy wam za wasze świadectwo wiary, za waszą pracę i za waszą obecność tutaj, za to, że tu u Maryi na Jasnej Górze, która wskazuje nam nieustannie przez dzieje nasze na Chrystusa, także przychodzicie czerpać, nabierać nowych mocy, nowych sił” – mówił w powitaniu o. Wojciech Dec.

„Kluby Inteligencji Katolickiej przybywają do Matki Boskiej Częstochowskiej już po raz trzydziesty czwarty. To już wasza tradycja. Przybywacie z różnych polskich miast, także tych małych, gdzie poszczególne Kluby dają wciąż wiernym świeckim impulsy do społecznego zaangażowania w duchu Katolickiej Nauki Społecznej. Początek waszego gromadzenia się to rok 1956, kiedy w naszym kraju nastąpiły pierwsze przemiany i świeccy mogli gromadzić się, choć jeszcze w sposób nie zawsze pełny” - mówił w homilii abp Damian Zimoń. Następnie były metropolita katowicki nawiązywał do trzech tematów: święta Zesłania Ducha Świętego, przeczytanego podczas mszy św. fragmentu Ewangelii o cudzie w Kanie Galilejskiej i do pielgrzymek Jana Pawła II do Polski, zwłaszcza na Jasną Górę. Mówił o Matce Bożej jako przykładzie posłuszeństwa Duchowi Świętemu i wzorze żywej wiary, jako Matce troskliwej i wymagającej, danej nam na czasy trudne. Mówca krótko przedstawił pielgrzymki Jana Pawła II, eksponując nauczanie polskiego papieża o wolności. Autor homilii zacytował również słowa Leopolda Staffa, który powiedział: „wolność nie jest ulgą, lecz trudem wielkości”.

Zachęcał Kluby Inteligencji Katolickiej do refleksji nad darem wolności i do podejmowania wyzwań jakie wolność przynosi („Co zrobić z darem wolności?”). Ostatnia część homilii dotyczyła zagrożeń jakie współcześnie występują; zwłaszcza zagrożona jest rodzina. Swoją homilię abp Zimoń zakończył słowami „– Chciejmy naprawdę dziękować Bogu za Ducha Świętego, który odnowił oblicze naszej ziemi, i nie tylko naszej, za przyczyną św. Jana Pawła II”.

Po Mszy św. w kaplicy różańcowej odbyły się wykłady. Prof. Andrzej Friszke, z Instytutu Studiów Politycznych PAN, znany historyk, pracownik Instytutu Studiów Politycznych PAN, członek Rady IPN, członek Zarządu warszawskiego KIK-u i autor m.in. znanej książki "Oaza na Kopernika" przedstawił rolę KIK-ów na polskiej drodze do wolności.

A oto główne tezy referatu prof. Andrzeja Friszke, sformułowane przez samego Autora.

Kluby Inteligencji Katolickiej powstały w wyniku odwilży po Październiku 1956 roku i wraz z „Tygodnikiem Powszechnym”, miesięcznikami „Znak” i „Więź” tworzyły ruch Znak. W wyniku poszukiwań ideowych i analizy rzeczywistości w PRL i sytuacji międzynarodowej następowało zbliżenie poglądów ludzi i grup o różnych doświadczeniach wcześniejszych. Cechami łączącymi ruch Znak były: aktywność kulturalna, wychowawcza, społeczna prowadzona w łączności z biskupami, choć na własną odpowiedzialność; wspieranie w Kościele przemian, które niósł Sobór Watykański II; opowiadanie się za ewolucją systemu ustrojowego w Polsce w kierunku poszerzenia praworządności, wolności słowa, praw obywateli, osłabiania i usuwania konfliktu między wierzącymi i niewierzącymi, także między państwem a Kościołem.

W perspektywie odzyskania wolności w 1989 r. trzeba wskazać wkład ruchu Znak, w tym KIK-ów. Polegał on na zapoczątkowanym jeszcze w latach 60. dialogu ze środowiskami dążącymi do poszerzenia wolności, ale inspirującymi się ideami lewicowymi i tradycyjnie dalekimi od religii. Dialog ten prowadził do wypracowania wspólnych wartości humanistycznych i obywatelskich, o które upominano się zwłaszcza w 1968 r. W latach 70. dialog ten wyrażał się w poszerzaniu tych kontaktów w ramach klubów i na łamach pism, a także w działalności „nielegalnej” - we współpracy z Komitetem Obrony Robotników i w Towarzystwie Kursów Naukowych. Umożliwiło to współpracę po Sierpniu 1980 r. w ramach NSZZ „Solidarność”, któremu ruch Znak dał wielu wybitnych doradców, w tym zwłaszcza Tadeusza Mazowieckiego. Związany intelektualnie z „Tygodnikiem” ks. Józef Tischner stał się nieformalnym duszpasterzem „Solidarności”. Głębokie zmiany w Polsce umożliwiły powstanie kilkudziesięciu klubów w wielu miastach.

Stan wojenny przyniósł zawieszenie klubów, podobnie pism ruchu Znak. Po ich odwieszeniu pozostawały one we wzajemnych kontaktach, tworząc – jak i przedtem – nurt umiarkowanej opozycji. Wielu działaczy klubów uczestniczyło w niesieniu pomocy internowanym, przy czym wspomnieć trzeba zwłaszcza Prymasowski Komitet w Warszawie. Lokale wielu klubów stały się miejscem spotkania także działaczy zdelegalizowanej „Solidarności”. Łamy pism otworzono dla wielu związanych z nią publicystów. Prawo „Solidarności” do istnienia było

niejednokrotnie podkreślane w wypowiedziach ruchu, najdobitniej w opracowaniu Rady Programowej KIK w Warszawie w 1983 r. Należy stwierdzić, że ruch klubowy wraz z wymienionymi pismami tworzył umiarkowany nurt „Solidarności”. Umiarkowany, gdyż wskazujący na potrzebę respektowania uwarunkowań międzynarodowych, łączenia odwagi z roztropnością, dochodzenia do celów w drodze dialogu i osiągnięcia kompromisów.

W 1987 r. przywódcy ruchu odrzucili propozycję kompromisu z władzami bez „Solidarności”. Współtworzyli wraz z innymi liderami opozycji, także wywodzącymi się ze środowisk świeckich, acz uznających społeczną i polityczną rolę Kościoła, szeroki ruch opozycyjny skupiony wokół Lecha Wałęsy i zorganizowany w Komitecie Obywatelskim. Z natury rzeczy byli zwolennikami negocjacji zaproponowanych przez władze po strajkach robotniczych 1988 roku. Rozmowy przygotowawcze prowadzące do Okrągłego Stołu prowadzili Andrzej Stelmachowski (prezes KIK w Warszawie), następnie Tadeusz Mazowiecki. Naczelnym postulatem było uzyskanie zgody władz na legalizację NSZZ „Solidarność” oraz maksymalne wykorzystanie szansy przełamania dyktatury.

W obradach Okrągłego Stołu wśród 230 uczestników negocjacji dotyczących poszczególnych kwestii reform ustrojowych było kilkudziesięciu członków klubów. Kluby stały się następnie jednym z głównych ośrodków formowania lokalnych komitetów obywatelskich i organizowania kampanii wyborczej kandydatom „Solidarności”. W przeprowadzonych 4 czerwca 1989 r. wyborach Komitety Obywatelskie „Solidarności” zdobyły wszystkie możliwe do obsadzenia 161 miejsca w Sejmie i 99 miejsc w Senacie. Do parlamentu wybrano ponad 30 działaczy z przeszło 20 klubów. Marszałkiem wybranego w wolnych wyborach Senatu został Andrzej Stelmachowski. Kilka tygodni później pierwszym premierem III Rzeczypospolitej został Tadeusz Mazowiecki.

Wskazane pokrótce dokonania i maksymalne wykorzystanie możliwości, jakie niosły zmiany ogólne, było możliwe dzięki przyjęciu jako busole metody przełamywania uprzedzeń przez dialog, szukania tego co łączy, a nie eksponowania różnic, uznania za naturalny pluralizm, także światopoglądowy i zaakceptowania faktu, że Polska powinna być wspólną wartością wszystkich jej obywateli.

O. dr Stanisław Łucarz SJ, kapelan krakowskiego KIK-u mówił na temat : „Kościół jako wspólnota wspólnot i miejsce KIK-ów w tak rozumianym Kościele”.

Po zdefiniowaniu Kościoła na podstawie dokumentów soborowych autor referatu przytacza słowa najnowszego dokumentu papieskiego *Evangelii gaudium*. "Już pierwsze słowa tej adhortacji mówią, choć nie wprost, czym jest głoszenie Ewangelii, nazywane w niej raczej ewangelizacją. Nie ma najmniejszych wątpliwości, że owo głoszenie nie jest tylko szermowaniem słowami. Jest przede wszystkim świadectwem, które naturalnie wyraża się i w słowach, ale jest harmonijną całością" - powiedział O. Łucarz.

Papież pisze wprost, że *Kościół «wyruszający w drogę» stanowi wspólnotę misyjną uczniów* (EG 24). I ta *wspólnota ewangelizacyjna przez dzieła i gesty wkracza w codzienne życie*

innych... Towarzyszy ludzkości we wszystkich jej doświadczeniach, także tych dotkliwych, nierzadko długotrwałych. (EG 24).

Następnie o. Łucarz mówił o Kościele jako wspólnotcie. "Kościół jest wspólnotą, ale cały Kościół, ten 1 miliard 214 milionów katolików (jak podają statystyki sprzed ponad roku) nie może być wspólnotą. To po prostu masa... a masa może przygnieść. Siła Kościoła nie leży w masie. Jego siłą jest Duch Święty". Powołując się na słowa adhortacji autor stwierdza: "że Kościół ma swoją strukturę, której najmniejszą jednostką organizacyjną jest parafia. Ale - co ważne - parafia to nie koniec. *Jest ona wspólnotą wspólnot*". "Tajemnica wspólnoty polega na tym, że całość jest większa niż suma części... Wspólnota chrześcijańska jest obliczem Ducha Świętego. W niej jest cały Kościół, choć jest ona też częścią Kościoła" - tymi słowami kończy autor tę część swojego referatu.

W drugiej części swojego wystąpienia (Miejsce KIK-ów w tak rozumianym Kościele) Ojciec Łucarz mówił o misji i charyzmacie KIK-ów, o ich osiągnięciach w procesie przemian społeczno-politycznych w Polsce. Stwierdził m.in., że "misja KIK-ów polegała na stworzeniu środowiska i przygotowaniu ludzi, którzy stawili skutecznie czoła ówczesnej ideologii, stali się propagatorami myśli soborowej i katolickiej nauki społecznej, a potem byli i są narzędziem w budowaniu nowego porządku".

Czy misja KIK-ów się skończyła? Zdaniem o. S. Łuczarza absolutnie nie. Pojawiła się bowiem nowa ideologia antychrześcijańska z nową antropologią i socjologią, która wyrosła z tego samego pnia co poprzednia, ale jest bardziej perfidna, bo wskazuje wolność jako swą najwyższą wartość... Wielu jej ulega, także niektórzy ludzie Kościoła...

Fundamentalna misja KIK-ów jest ciągle ta sama: głosić Ewangelię w tych nowych warunkach. Papież pisze w EG: *Nie jest zadaniem papieża przedstawianie szczegółowej i wyczerpującej analizy współczesnej rzeczywistości, ale zachęcam wszystkie wspólnoty, aby zachowały «zawsze uważną zdolność do badania znaków czasu».* (EG 51).

Prelegent ostrzegł KIK-i przed nadużywaniem dialogu, który "może być rodzajem ucieczki przed trudnymi wyzwaniem, jakie chrześcijanom stawia świat dzisiejszy i sposobem na uniknięcie albo złagodzenie wynikających z tego konsekwencji". Ta wypowiedź wywołała polemikę prof. A. Friszkego, który powiedział, że właśnie dialog był niejako konstytutywną cechą środowiska ZNAK-u, a więc i Klubów. "Dialog był metodą przełamywania uprzedzeń, szukania tego co łączy, a nie eksponowania różnic" - powiedział A. Friszke. W odpowiedzi Ojciec Stanisław Łucarz powiedział, że jest za dialogiem", ale takim, który nie pozbawia nas naszej chrześcijańskiej tożsamości".

Zabrała też głos Krystyna Bodnar, Prezes Szczecińskiego Klubu Katolików, która zwróciła uwagę na dużą rolę jaką odegrali w przemianach w 1989 roku członkowie kilkudziesięciu Klubów w Polsce inicjując i współtworząc Komitety Obywatelskie, biorąc udział w kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu RP, a także zgłaszając swoich członków na kandydatów na posłów i senatorów. Dwaj działacze Szczecińskiego Klubu Katolików: Edmund Bilicki i Mieczysław Ustasiak zostali wybrani na senatorów.

Przy pomniku Sługi Bożego Stefana Wyszyńskiego - Prymasa Tysiąclecia przedstawiciele KIK-ów zmówili modlitwę w intencji rychłej beatyfikacji Stefana Wyszyńskiego i złożyli - u stóp pomnika - wiązankę kwiatów.

Kolejnym ważnym etapem Pielgrzymki była Droga Krzyżowa po Wałach Jasnogórskich. Głębokie rozważania z wiodącym motywem uwielbienia Jezusa obecnego w świecie przygotowane przez ks. Tomasza Ważnego CM czytali członkowie KIK-u krakowskiego. Oni też poprowadzili zgromadzonych wokół kompleksu klasztornej podczas Drogi Krzyżowej.

Pielgrzymkę zakończono tradycyjnie przy pomniku Świętego Jana Pawła II. Tu właśnie odmówiono modlitwę wyrażającą wdzięczność za kanonizację i złożono kwiaty. Ojciec Stanisław Łucarz udzielił pielgrzymom z KIK-ów błogosławieństwa.

Po krótkiej przerwie prezesi (bądź inni przedstawiciele) KIK-ów zebrali się w redakcji katolickiego tygodnika "Niedziela", gdzie odbyło się zapowiadane wcześniej spotkanie. Program spotkania, które prowadził Zbigniew Mortek, współprzewodniczący Rady Porozumienia, był następujący:

1. Rozpoczęcie obrad.
2. Krótkie sprawozdanie z działalności Rady Porozumienia i jej kierownictwa w ostatniej kadencji.
3. Przyjęcie modelu dalszego funkcjonowania Porozumienia Klubów.
4. Ustalenie, lub wybory składu Rady Koordynującej działalność Porozumienia.
5. Ustalenie kalendarza spotkań i wydarzeń na najbliższy rok.
6. Omówienie bieżących wydarzeń w Kościele.
7. Sprawy różne, komunikaty przedstawicieli Klubów.

Obrady rozpoczęto modlitwą. Nie było uwag, ani zastrzeżeń do porządku zebrania. Krótkie sprawozdanie z działalności Rady Porozumienia w ostatniej kadencji obejmującej okres od czerwca 2011 do chwili obecnej przedstawił sekretarz Rady Stanisław Latek. (Przypomnijmy, że przewodniczącymi Rady byli w tym okresie kolejno: Włodzimierz Wysoczański z KIK-u wrocławskiego, Antoni Winiarski z KIK-u w Katowicach i Zbigniew Mortek z Klubu krakowskiego).

Przedstawiciele Klubów tworzących Porozumienie Klubów Inteligencji Katolickiej czterokrotnie spotkali się na Jasnej Górze, trzykrotnie w Warszawie oraz w Rokietnie i w Lubaczowie. Sekretarz przypomniał programy poszczególnych pielgrzymek, a w szczególności tytuły wygłoszonych na Jasnej Górze referatów, a także scharakteryzował tematykę innych spotkań. Podkreślił, że od pewnego czasu na forum spotkań prezesów Klubów jednym z wiodących tematów jest propozycja zorganizowania konferencji o tożsamości KIK-ów. Podczas spotkań Prezesów i na specjalnym spotkaniu kierownictwa Porozumienia w Krakowie określono wstępny program, miejsce i datę konferencji. Niestety, z różnych powodów termin konferencji jest odkładany.

Inną ważną sprawą dyskutowaną podczas spotkań międzyklubowych był model dalszego funkcjonowania Porozumienia Klubów. W spotkaniach uczestniczą ostatnio przedstawiciele około 20. Klubów. Nie ma więc sensu wybieranie 18-to osobowej Rady Porozumienia. Istnienie Rady miało sens kiedy liczba aktywnych Klubów sięgała 70-ciu. (Temat ten będzie

też przedmiotem dzisiejszego spotkania - patrz p. 3. porządku spotkania.). Podczas spotkań omawiano też m.in. obchody Dnia Papieskiego, Rok Wiary, Dni Kultury Chrześcijańskiej i inne ważniejsze wydarzenia w Klubach.

W spotkaniach, które odbyły się w Rokitnie i Lubaczowie program obejmował głównie tematykę dotyczącą jubileuszu odpowiednio KIK-ów w Zielonej Górze i Lubaczowie.

Model funkcjonowania Porozumienia Klubów, które zostało zawarte 25 lat temu, również był przedmiotem dyskusji na kilku ostatnich spotkaniach Prezesów. Na ostatnim spotkaniu w Częstochowie (01.06.2013) zebrani potwierdzili wolę pozostawienia Porozumienia w dotychczasowej formule, ale bez formalnego powołania Rady Porozumienia. Grupa kierująca, czyli trzech współprzewodniczący i sekretarz Porozumienia będzie wybierana przez przedstawicieli wszystkich obecnych na spotkaniu Klubów. Kolejne wybory odbędą się podczas spotkania prezesów po Pielgrzymce KIK-ów na Jasną Górę w roku przyszłym.

Podczas omawianego w tym sprawozdaniu spotkania w zasadzie - po ożywionej dyskusji - podtrzymano zeszłoroczne ustalenia. Uznano, że dotychczasowy model 3+1, czyli trzech współprzewodniczących i sekretarz Porozumienia sprawdził się. Oczywiście, owa czwórka nie będzie Radą, ani kierownictwem Rady, lecz zespołem koordynującym współpracę Klubów tworzących Porozumienie.

Po przyjęciu wspomnianego modelu 3+1 dokonano wyboru trzech współprzewodniczących Porozumienia. Zostali wybrani: Jan Koziorowski, prezes KIK-u w Inowrocławiu, Zbigniew Mortek, prezes KIK-u krakowskiego oraz Antoni Winiarski z Klubu katowickiego. W najbliższym roku Porozumieniu przewodniczyć będzie Zbigniew Mortek.

Sprawa sekretarza wywołała pewne kontrowersje. Pełniący tę funkcję S. Latek poinformował, że nie jest już członkiem Zarządu warszawskiego KIK-u (jest przewodniczącym Komisji Rewizyjnej), a zatem nie powinien kandydować na funkcję sekretarza Porozumienia. Władze KIK-u w Warszawie nie wypowiedziały się w tej sprawie. Po dyskusji zaproponowano, aby S. Latek pełnił funkcję sekretarza Porozumienia tylko przez najbliższy rok. W tym czasie będą trwały zabiegi o znalezienie jego następcy, najlepiej z Warszawy i - człowieka młodego. Ostatecznie wybrano ww. na funkcję sekretarza.

Ustalenie kalendarza spotkań prezesów, lub przedstawicieli Klubów nie jest proste. Pożądane byłoby utrzymanie rytmu trzech spotkań w roku: jedno po Pielgrzymce, drugie w marcu w Warszawie, trzecie na zaproszenie któregoś z Klubów. W chwili obecnej żaden z Klubów nie podjął się roli gospodarza tego trzeciego spotkania. Wstępnie zaproponowano, aby jesienią br. spotkali się współprzewodniczący i sekretarz Porozumienia. Spotkanie Prezesów odbędzie się wiosną 2015 w Warszawie.

Spośród ważnych wydarzeń w polskim Kościele podkreślono nominację bp. Wojciecha Polaka na arcybiskupa metropolitę gnieźnieńskiego i Prymasa Polski. Zebrani postanowili wysłać do nowego Prymasa Polski list gratulacyjny, który w imieniu Klubów zrzeszonych w Porozumieniu podpisze Zbigniew Mortek.

W punkcie: "sprawy różne i komunikaty" poruszona została sprawa terminu Klubowej Pielgrzymki. W tym roku na Jasnej Górze znowu było wyjątkowo tłoczno. Odbywała się bowiem liczna II Ogólnopolska Pielgrzymka Kół Żywego Różańca. Wobec licznych niedogodności podczas tegorocznej Pielgrzymki zebrani przedstawiciele Klubów większością

głosów postanowili zabiegać o zmianę dotychczasowego terminu Pielgrzymki KIK-ów. Zobowiązano prezesa KIK-u częstochowskiego do odbycia rozmów z władzami OO. Paulinów na Jasnej Górze i zaproponowania nowego terminu Pielgrzymki KIK-ów. Wśród propozycji nowego terminu najwięcej zwolenników miała data "koniec listopada".

Prezes KIK-u częstochowskiego Kazimierz Świtalski poinformował zebranych, że w tegorocznej Pielgrzymce uczestniczyła grupa członków nowopowstałego KIK-u w Wolborzu.

Przedstawiono także kilka innych istotnych informacji. Poinformowano zebranych o Kongresie Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich w Warszawie w dniu 14 czerwca. Porozumienie reprezentowane będzie przez przedstawicieli KIK-ów z Warszawy, Chrzanowa, Szczecina, Torunia, Płocka i Zabrze.

Poszczególne Kluby brały udział w uroczystości kanonizacji Jana Pawła II i Jana XXIII oraz w wydarzeniach przygotowujących do tej uroczystości. Przekazywano informacje o uroczystościach związanych z 25-leciem wydarzeń związanych z wyborami w dniu 4 czerwca 1989 roku oraz o pomocy Ukrainie.

Na zakończenie spotkania uczestniczący w nim przedstawiciele Klubów wyrazili wdzięczność i podziękowanie prezesowi KIK-u w Częstochowie, Kazimierzowi Świtalskiemu za jego wielki wkład w przygotowanie Pielgrzymki i spotkania Prezesów.

Sprawozdanie sporządził S. Latek
20 czerwca 2014

Relacja fotograficzna z XXXIV Pielgrzymki Klubów:
<https://plus.google.com/photos/112686563636248009775/albums/6022952641708835665?banner=pwa>